

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**Збірник матеріалів
XIV підсумкової науково-практичної конференції
викладачів**

10 січня 2012 року

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАПН України, доктора політичних наук, професора,
К.В. Балабанова*

МАРІУПОЛЬ – 2012

УДК 061.3 (063)
ББК 94.3я 431

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XIV підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2012. – 418 с.

Друкується за ухвалою вченої ради Маріупольського державного університету (протокол № 2 від 30.11.2011)

Редакційна колегія:

Голова – Балабанов К.В., член-кореспондент НАПН України, доктор політичних наук, професор

Члени редколегії: Баймуратов М.О., д.ю.н., проф.; Безчотнікова С.В., д.філол.н., проф.; Брітченко Г.І., д.е.н., проф.; Булатова О.В., к.е.н., проф.; Бушаков В.А., д.філол.н., проф.; Волошин Ю.О., д.ю.н., проф.; Кіндюк Б.В., д.геогр.н., проф.; Косенко Ю.М., к.пед.н., проф.; Ніколенко Л.М., к.ю.н., проф.; Оленіч Т.С., д.філос.н., проф.; Пономарьова І.С., д.і.н., проф.; Почепцов Г.Г., д.філол.н., проф.; Романцов В.М., д.і.н., проф.; Сабадаш Ю.С., д.культурології, проф.; Слющинський Б.В., д.соц.н., проф.; Соколова І.В., д.пед.н., проф.; Яремчук І.Г., д.е.н., проф.

Збірник містить матеріали XIV підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми вищої школи, питання розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, літературознавства і культурології, філології, методики викладання, педагогіки та психології тощо.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

*Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику*

© Маріупольський державний університет

богоділень, комітетів громадського нагляду, які підпорядковувались керівництву губернії. Розділ «Народна освіта» містив інформацію про навчальні заклади, кількість у них учнів та студентів, про їхню станову належність, наявність у губернії бібліотек та типографій. У розділі Місцева адміністрація і судочинство» наводяться дані про стан діловодства у губернії. Найбільшу цікавість становить підрозділ «Опіки», який містить інформацію про кількість маєтків, що перебували під цією формою нагляду. Вказувалися причини запровадження опіки, зокрема малолітство спадкоємця, суперечки чи неявки спадкоємців, глухонімота, божевілья, несплата боргів, марнотратство, за зловживання поміщицькою владою тощо. Окрім зазначених розділів, звіти містили додатки у вигляді статистичних таблиць встановленої форми, зокрема, в таблиці «Відомості про стан народонаселення» наводилися дані не тільки про загальну кількість населення, а і кількість представників кожного стану.

Таким чином, «Звіти губернаторів про стан губернії» є цікавим та важливим джерелом, яке дозволяє отримати досить різнобічну інформацію, але, до нього, як і до кожного документу такого плану, потрібно ставитись з певною долею критичності. Людський фактор, без сумніву мав вплив на дані, які вносилися до цього джерела, про що яскраво свідчать способи подання інформації.

УДК 323.14.019.51:070(477.62)(043)

Пахоменко С. П., кандидат исторических наук, доцент кафедры международных отношений и внешней политики МГУ

«УКРАИНСКИЙ НАЦИОНАЛИЗМ» VS «ДОНБАССКИЙ ПАТРИОТИЗМ»: ПРОТИВОСТОЯНИЕ МЕДИА-ОБРАЗОВ В СОВРЕМЕННОМ ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ ДОНЕЦКОЙ ОБЛАСТИ

В постсоветской научной и языковой традиции термин «нация» часто обладает «этническим» смысловым оттенком. Это предполагает интерпретацию нации не как политической, а как культурной общности, объединенной этническим происхождением. Соответственно и «национализм» трактуется как идеология и практика, предполагающая приоритет одной этнической нации над другими, что типологически приближает данный термин к понятиям «ксенофобия», «шовинизм». В определенной мере такое понимание нации и национализма коренится в научных и идеологических установках советского периода.

В Советской Украине термин «украинский национализм» был центральным в пантеоне враждебных антисоветских образов и использовался в качестве политического ярлыка для характеристики не только этнонациональных движений, но и любых проявлений несогласия с политикой коммунистической партии в национальном вопросе. Противоставлялся «украинскому национализму» пропагандистский образ «советского интернационализма»

В первое десятилетие украинской государственности муссирование образа украинского национализма в Донбассе было по большей частью уделом маргинальных пророссийских либо коммунистических СМИ, отрицавших саму идею украинской государственности.

По мере укрепления донецкой региональной экономической и политической элиты, образ «украинского национализма» становится инструментом мобилизации электората и дискредитации политических оппонентов. Это обуславливает гораздо более широкое его использование и выход на страницы уважаемых областных изданий, контролируемых местным политиком. В условиях регионального разделения политических и идеологических сил страны «украинский национализм» не просто реанимируется как резко отрицательный, связанный с этнической и культурной нетерпимостью образ, но и становится базовым элементом набора взглядов и ценностей Западной Украины, которые представляются чуждыми (либо даже враждебными) востоку страны. В их числе -

україноцентрична трактовка історії, героїзація ОУН, УПА, С. Бандери, пріоритет українського мови, критика радянського насліддя, дистанціювання від Росії і т.д.

В передвиборній боротьбі 2004 г., ці маркери націоналізму вперше оформляються в політехнологічну схему, ланцюг асоціацій, зв'язуючих політичного опонента з конкретним регіоном і одночасно неприйнятними для Донбасу образами: Захід України – ОУН-УПА (бандерівці) – український націоналізм – фашизм – Ющенко .

Ця схема використовується в медіа і в наступних передвиборних кампаніях, змінюється лише персона конкретного політичного протидника.

Паралельно, в відповідності до схемою «свій-чужий» ідеє формування образу антипода українського націоналізму, протидіюючої концепцією, близькою і зрозумілою Донбасу. Таким образом стал донбасський регіональний патріотизм. Його конструювання базується на таких особливостях регіональної ідентичності як українсько-російська бієтнічність (двійственність ідентифікації, розмитий і нечіткий межі між українською і російською ідентичностями), домінування російської мови, індустриальний тип культури, іскреннє почитання радянського минулого і її символів, комплементарність до російської історії і державі.

М'який варіант впровадження в суспільне свідомість образу донбасського патріотизму виражається в підкресленні своєрідності регіону, його економічної сили і спортивних досягнень, критичності спроб поширити тут україноцентричну культурну матрицю. Вульгаризація специфіки Донбасу призводить до закріплення в регіональному свідомості гіпертрофованого почуття регіонального патріотизму, віри в своє первенство, незамінність, в те, що «Донбас годить всю Україну», і особливо відсталі «націоналістический» Захід.

Таким образом, медіа Донецької області існуючі з політичних прагнень регіональної еліти і опираючись при цьому на певні установки і цінності населення Донбасу сприяють збереженню і розвитку «радянської моделі» ідеолого-пропагандистського образу українського націоналізму. Реанімуються не тільки основні елементи цього образу – ксенофобія і нетерпимість, але також тенденція клеймити як націоналістическі деякі прояви національного свідомості не пов'язані з радикальними етнонаціоналістическими поглядами (як наприклад, визнання Голодомору – геноцидом українського народу). Новим явищем, не мавшим місця в радянське час стало підкреслення асоціації націоналізму з регіоном Західної України. Роль антипода українського націоналізму тепер замість «радянського інтернаціоналізму» грає «донбасський патріотизм».

Література

1. Іванов І. „Галицький варіант „демократії“. (Інтерв'ю з жителем Львова Андреем Ніконовим)/ А. Іванов- Донецький криж - 2004. – 19 – 25 листопада.
2. Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму / Г. Касьянов – К.: Либідь, 1999. – 352 с.
3. Кононенко Ю., 66-я годовщина УПА: Плевок в лицо городу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dkr.com.ua/index.php?new=10654>
4. Кульчинський О. Товкли й товчемо. Історія українців – це удари «всіх своїх» по одному «своєму»/ О. Кульчинський. - Донецщина. - 2008. – 12 вересня. - С. 2.

УДК 323.174 (477) (045)

Рябінін Є. В., кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики МДУ

РЕГІОНАЛЬНІ ПОЛІТИЧНІ СУПЕРЕЧНОСТІ ПО ЛІНІЇ «СХІД – ЗАХІД» В УКРАЇНІ

Українській державності виповнилось лише двадцять років, але з іншого боку Україні як незалежній державі вже двадцять років, протягом яких українському суспільству разом із